

گزارشی از نشست مؤسسان و مدیران مراکز پیش دبستانی پردیس

« بسته موفق به مربی حق انتخاب می دهد

جلسه آرام و به تدریج با حضور جمعی از مؤسسان و مدیران مراکز پیش دبستانی منطقه پردیس، در همسایگی شرق تهران، شکل می گرفت. هر کدام از تجربه هایی برخوردار بودند، اما دغدغه هایی نیز داشتند و به امید پیدا کردن جواب سؤالات خود، روی صندلی های سالن مجتمع آموزشی دانش بنیان که میزبانی را بر عهده داشت، نشسته بودند. پرسش ها و پاسخ ها همیشه به روشن شدن نکات مبهم و پیچیده در موضوع مورد بحث کمک می کنند. این امر بر دانایی هر چه بیشتر مخاطبان از موضوع مورد نظر می افزاید. در جلسات علمی و تخصصی، تعامل و یادگیری یک اصل مهم به شمار می رود. اینجا نیز شرکت کنندگان با گذشت تنها نیمی از زمان سخنرانی، به تدریج با فضای جلسه همسو شدند و یکی یکی شروع به طرح پرسش کردند. سؤالات آنان در اصل همان محورهای صحبت سخنران جلسه بود که او نیز در لابه لای صحبت هایش یکی یکی به آن ها پاسخ می داد. جلسه ای که در ظاهر شکل رسمی و اداری نداشت و شاید همین راحتی و صمیمیت سبب شد که مخاطبان، در پایان، بسته تربیت و یادگیری مطلوب خود را شناسایی و انتخاب کنند. شاید ریشه این شناخت را بتوان در فرصت طرح پرسش و دریافت پاسخ در درون جلسه دانست که بر مشارکت آنان افزود. با ما در این جلسه همراه باشید.

پیش دبستانی یعنی فضایی شاد و مفرح

جلسه را مدیر تولید انتشارات قصه و داستان با موضوع عوامل تأثیرگذار در بحث پیش دبستان آغاز کرد. او از فرایند تعلیم و تربیت در دوره پیش دبستان و بعد از آن یاد کرد و گفت: «برای آنکه این فرایند به خوبی اتفاق بیفتد و به درستی پیش برود، یکی از عوامل مهم، مربیان محترم، فضای در دسترس مربیان و نوآموزان و آن چیزی است که به عنوان رسانه های تربیتی در اختیار ما قرار می گیرد. این سه محور کمک می کنند در پیش دبستان کار را شروع کنیم. لذا انتظار هم نداریم بچه ها مانند دوره ابتدایی یا دوره های پس از آن، با فعالیت های رسمی مدرسه آشنا شوند.»

او در ادامه اهمیت بازی و سرگرمی در این دوره را یادآور شد و گفت: «با سرگرمی هایی که در مرکز پیش دبستان داریم و بازی هایی که انجام می دهیم و با استفاده از منابعی که در اختیار داریم، باید در مرکز خود و محلی که بچه ها در آن قرار می گیرند، فضای مفرح و شادی بخشی داشته باشیم، تا همه نوآموزان را برای اینکه یاد بگیرند، بدون اینکه متوجه شوند تحت آموزش مستقیم هستند، علاقه مند کنیم. اگر از موارد مربی و محیط گذر کنیم و درباره رسانه های تربیتی صحبت کنیم، این نکته مهم است که رسانه مورد نظر ما و نیز بسته های که امروز در

اختیار مؤسسان، مدیران محترم، مربیان و مراکز قرار می گیرد، چه ویژگی هایی داشته باشند تا بسته های جامع و کامل باشند و از طریق آن بتوانیم بچه ها را از نقطه مدنظرمان به اهداف مورد نظر برسانیم.»

سید کمال شهابلو سپس به وجود انواع بسته های تربیت و یادگیری در نقاط گوناگون کشور اشاره کرد و مشخصه هایی را که این بسته ها از نظر سازمان تعلیم و تربیت کودک باید داشته باشند، با حضاران در میان گذاشت:

«همان طور که می دانید، بسته هایی که در تهران و شهرستان و کل کشور تولید می شوند، تعدد زیاد و عنوان های متفاوتی هم دارند، اما تعداد محدودی از آن ها مورد تأیید سازمان تعلیم و تربیت کودک هستند. البته همین سازمان بخشنامه ای را در اختیار مناطق و ادارات کل قرار می دهد برای اینکه این بسته ها خریداری شوند و در اختیار نوآموزان و مربیان قرار بگیرند. منظور آن بسته هایی هستند که به نسبت خودشان کامل هستند. هر چه یک بسته کامل تر باشد، در بخشنامه ای که در اختیار شما قرار می گیرد، در درجه بالاتری قرار دارد. از این نظر هم خیال ما راحت است که بسته ای را در اختیار نوآموزان قرار می دهیم که در آن بخشنامه مورد تأیید باشد و اداره کل نیز در واقع آن را تأیید کند. بد نیست بدانید، بعضی از بسته ها به غیر از تأییدیه سازمان

تعلیم و تربیت کودک، تأییدیه سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی را هم دریافت می‌کنند. این تأییدیه برای بسته‌های پیش دبستانی به‌ظاهر ضروری نیست، اما مکمل و مقوم تأییدیه‌هایی می‌شود که اهمیت و ارزش کار را می‌رساند.

در واقع تأییدیه سازمان پژوهش نشان می‌دهد، دو مرکز مهم که کار تولید محتوا و آموزش و تربیت نوآموزان و آموزش مربیان را در اختیار دارند، بسته را پذیرفته‌اند.»

شهابلو در ادامه به جزئیات بسته کامل اشاره کرد: هر محتوای کامل باید افزوده‌های متنوعی داشته باشد. به خصوص بعد از کرونا، ذائقه بچه‌ها بسیار تغییر کرده است. ذائقه مربیان نیز تغییر کرده است. همه ما فقط به این اکتفا نمی‌کنیم که محتوایی

به‌صورت تخت و به‌صورت کاغذی

صرف تولید شود و در اختیار همه قرار بگیرد، بلکه نیاز است محتوای تولیدی به‌صورت پادکست، فیلم‌های متعدد و آنچه به فرایند تربیتی مربوط می‌شود، در اختیار مخاطب قرار گیرد. این در حالی است که اداره کل آموزش و پرورش شهرستان‌های استان تهران و اداره آموزش و پرورش شما نیز آن بسته را تأیید می‌کند.

وی در پایان محمد ناصری را به‌عنوان سخنران جلسه، متخصص

پیش دبستانی و حوزه تولید محتوا یاد کرد و افزود: «جناب آقای ناصری نزدیک به ۱۱ سال مدیرکل دفتر انتشارات و فناوری آموزشی در سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی بودند و کتاب‌های متعدد تولید کردند. کتاب «جای پای ابراهیم» ایشان که سفرنامه حج است، کتاب شایسته سال جمهوری اسلامی ایران شناخته شده است.

یادگیری در پیش دبستان به‌طور طبیعی اتفاق می‌افتد!

محمد ناصری، سخنران جلسه، در جمع مؤسسان پیش دبستانی شهرستان پردیس استان تهران صحبت‌های خود را با چند پرسش شروع کرد. از آنان سؤال کرد:

«به نظر شما، آیا دوره دبستان با دوره پیش دبستان

تفاوت دارد؟ آیا مربی پیش دبستان با معلم اول ابتدایی فرق می‌کند؟ آیا فضای آموزشی این دو با هم تفاوت دارند؟ آیا کتاب‌های مربوط به آن‌ها تفاوت دارند؟ آیا آموزش پیش دبستان نوعی آموزش غیررسمی است یا آموزشی رسمی؟»

همین پرسش‌های آغازین جلسه، زمینه را مهیا کرد تا آنان نیز نه‌تنها در جلسه مشارکت داشته باشند، بلکه با دقت بیشتری توجه کنند و سؤال‌هایی را که در طول جلسه برایشان ایجاد می‌شود، به‌تدریج مطرح کنند و جواب بگیرند. درست در همین لحظه، یکی از حاضران اشاره کرد، کاش پیش دبستانی هم مثل دبستان رسمی بود!

گرچه به نظر می‌رسید منظور ایشان از زاویه استخدامی باشد، با وجود این، ناصری گفت: «بله

غیررسمی است. سازمانی که

متولی امر آموزش رسمی است،

یک سازمان است و سازمانی

که متولی پیش دبستان است،

سازمان دیگری است. علت آن

نیز وجود تفاوت‌های ماهوی

بین دوره پیش دبستان و

دبستان است. لذا هم مؤسسان

بزرگوار، هم مدیران محترم و

هم مربیان گرامی باید حتماً به

این نکته‌ها و تفاوت‌های بین

دبستان و پیش دبستان توجه

داشته باشند تا بتوانند موفق

شوند. من امروز سعی می‌کنم به

بعضی از آن نکات بپردازم و به آن توجه خاص داشته

هر محتوای کامل باید افزوده‌های متنوعی داشته باشد. به خصوص بعد از کرونا، ذائقه بچه‌ها بسیار تغییر کرده است. ذائقه مربیان نیز تغییر کرده است. همه ما فقط به این اکتفا نمی‌کنیم که محتوایی به صورت تخت و به صورت کاغذی صرف تولید شود

باشیم.

نکته‌ای که الان یکی از خواهران فرمودند، در مورد

اینکه ای کاش رسمی بود، بیشتر از بابت امنیت شغلی،

استخدامی و خدمات و پشتیبانی‌هایی مطرح شد که

از نیروهای رسمی انجام می‌شود، اما باید بدانیم، در

نظام آموزش رسمی که سازوکار آن با پیش دبستان

تفاوت دارد، دیگر به آن افراد مربی نمی‌گویند، بلکه

معلم و آموزگار می‌گویند. این سازوکار در آموزش

رسمی به‌گونه‌ای است که نظام خاصی دارد. باید در

دانشگاه فرهنگیان درس بخوانید و مدرک بگیرید و

دوره آزمایشی خود را بگذرانید و وارد فضای کلاس

درس شوید. یعنی سازوکار مشخص سخت و روشن و

حقوق روشن و مشخصی دارد و احقاق حق از طریق

مجاری قانونی انجام می‌شود. متأسفانه این ابعاد قضیه

مجموعه مهارت به یک مرکز و فضای آموزشی و جایی بفرستند که معمولاً در دبستان‌ها هست، تا بچه‌ها در یک محیط اجتماعی با هم‌سن و سال‌های خودشان آشنا شوند و در کنار این آشنایی و ارتباط دوستانه و همبازی شدن با هم، مهارت‌هایی را نیز بیاموزند. فرض کنید اگر خدای ناکرده بچه به مدت یک هفته مریض شود و به پیش‌دبستان نیاید، خیلی اشتباه است مربی به او بگوید حتماً

باید خود را به کلاس برساند و حتی برای او فوق‌العاده در نظر بگیرد! چون چنین بحث‌هایی در پیش‌دبستان نیست. کودک در پیش‌دبستان می‌تواند برود و یک ماه به پیش‌دبستان نیاید. پس پیش‌دبستان حالت اجباری تکلیفی ندارد.

تفاوت دوم این است که در ابتدایی، بر اساس سیلابس برنامه‌های درسی، حتماً باید

در پیش‌دبستان خیلی کم وجود دارد. چون سازمانی که متولی این امر است، کمتر از چهار سال عمر دارد و عمر کل سازمان کمتر از چهار سال و حدود سه سال و خرده‌ای است. طبیعی است مثل نهالی است که باید از آن مراقبت شود و شرایطی فراهم شود تا آنچه شما می‌فرمایید، در آنجا لحاظ شود و ان‌شاءالله آن امنیت شغلی به وجود بیاید. این جزو معایب بزرگ پیش‌دبستان است. اما

پیش‌دبستان محاسنی دارد که اساساً دبستان ندارد. مؤسسان در اینجا آزادی عمل دارند. در کنار تمام زحمتهایی که برای جذب مربی می‌کشند، مربیان به شکل آزاد وارد می‌شوند و هر وقت حس کنند مربی مناسبی نیستند، می‌توانند از آن خارج شوند. مثلاً من می‌توانم بگویم امسال مربی هستم، ولی سال آینده نمی‌خواهم مربی باشم. این را مؤسس یا مدیر هم

می‌تواند بگوید. درست است امنیت

شغلی به هم می‌خورد، اما اجبار معلم پایه را ندارد. چون او وقتی وارد شد، باید حداقل ۳۰ سال بماند. در ضمن، او باید هر جا منطقه و استان می‌گوید برود. ولی پیش‌دبستان علی‌الحساب این ویژگی را ندارد. بحث من در مورد این حوزه‌ها نیست، ولی خواستم در پاسخ به فرمایشات این بزرگواران که این سؤال را مطرح کردند، نکاتی را عرض کنم.»

مدیرکل اسبق دفتر انتشارات و فناوری

آموزشی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی

آموزشی وزارت آموزش و پرورش در

ادامه از زاویه‌های دیگر به تفاوت

دو دنیای پیش‌دبستان و دبستان

پرداخت. او ابتدا به غیررسمی و

غیراجباری بودن پیش‌دبستان

در مقایسه با دبستان اشاره کرد

و گفت: «فشاری که به بچه‌های

دبستان وارد می‌شود، طبیعتاً

به بچه‌های پیش‌دبستان اصلاً

نیاید وارد شود. چرا؟ چون بچه

پیش‌دبستان پنج سال دارد و

مادر و پدرش تصمیم گرفته‌اند

فرزند خود را برای کسب یک

فشاری که به بچه‌های دبستان وارد می‌شود، طبیعتاً به بچه‌های پیش‌دبستان اصلاً نباید وارد شود. چرا؟ چون بچه پیش‌دبستان پنج سال دارد و مادر و پدرش تصمیم گرفته‌اند فرزند خود را برای کسب یک مجموعه مهارت به یک مرکز فضای آموزشی و جایی بفرستند

اولیا از مربی بپرسند الفبا را یا اعداد را کی آموزش می‌دهید؟ ممکن است به شما بگویند دختر خاله بچه گردی و سه‌گوش و چهارگوش را به خوبی می‌شناسد، چرا بچه ما نمی‌شناسد! در صورتی که مربی پیش‌دبستان باید به اولیا بگوید اینجا آموزش نداریم. حال من به شما می‌گویم که

این موضوع را چگونه به اولیا باید گفت. دنیای پیش‌دبستان دنیای دانش نیست. خودتان را مشغول این موضوع نکنید که حتما باید به بچه چیزی یاد بدهید. چه کسی شما را ملزم به این کار کرده است؟ در پیش‌دبستان یادگیری به صورت خودبه‌خود اتفاق می‌افتد. به شکل طبیعی اتفاق می‌افتد. ای کاش در ابتدایی نیز آموزش به این صورت انجام می‌گرفت! نظام‌های آموزشی موفق دنیا حداقل تا ده دوازده سالگی نظام آموزشی لذت‌بخش و آموزش موثر که خود بچه‌ها با آموزش دارند.»

دوره خارج شدن از فردیت بچه‌گانه

این مدیر فرهنگی به تجربه برخی کشورها در زمینه‌های ابتدایی و پیش‌دبستان تأکید کرد: «ما می‌گوییم فنلاند چقدر نظام آموزشی خوبی دارد! یا ژاپن همین‌طور. وقتی در مورد نظام آموزشی آن‌ها مطالعه می‌کنیم یا از نزدیک آن‌ها را می‌بینیم، به همین موضوع می‌رسیم. در آنجا اجبار، تکلیف و

به بچه‌ها مواردی را آموزش داد و آن آموزش‌ها را پس گرفت. یعنی باید یاد داد و سپس امتحان گرفت. حال در این سال‌ها ارزشیابی توصیفی رایج است. سال‌های قبل ارزشیابی نمره‌ای بود، ولی الان توصیفی است و متأسفانه بعضی از معلم‌ها آن را نیز به نمره تبدیل می‌کنند. اما بچه

ابتدایی باید الفبا و اعداد را تا یک جایی یاد بگیرد. باید مفاهیمی از هندسه و ریاضیات را یاد بگیرد. باید در علوم تجربی یک مجموعه اطلاعات کسب کند. در حوزه دینی و قرآنی نیز نکته‌هایی را باید فرا بگیرد. در ابتدایی همه این موارد الزامی و اجباری هستند. همه مواردی که عرض کردم، در پیش‌دبستان نه اجباری و نه الزامی، بلکه ممنوع است. در واقع دنیای پیش‌دبستان از این نظر با ابتدایی

متفاوت است. بچه‌ها در پیش‌دبستان به‌طور کلی از خانه و خانواده جدا می‌شوند که به جایی بیایند و دوستان جدیدی پیدا کنند. مربی مهربان، صمیمی و دوست‌داشتنی و همبازی بچه‌ها هم سعی می‌کند ساعت‌هایی را با بچه‌ها همراهی کند. ولی معلم ابتدایی به این‌گونه نیست. معلم ابتدایی ملزم است دانشی را به بچه انتقال دهد.

بسته موفق و خوب پیش‌دبستانی، تمام این موارد را در بر می‌گیرد. اولیا را رها نمی‌کند و آن‌ها را نیز درگیر می‌کند. البته به این صورت نیست که

بچه‌ها در پیش‌دبستان به‌طور کلی از خانه و خانواده جدا می‌شوند که به جایی بیایند و دوستان جدیدی پیدا کنند. مربی مهربان، صمیمی و دوست‌داشتنی و همبازی بچه‌ها هم سعی می‌کند ساعت‌هایی را با بچه‌ها همراهی کند

پدر و مادر اوضاع کارهای خانه را سامان می‌دهند. ولی بچه‌ای که به پیش‌دبستان می‌رود و با ۲۰ بچه هم‌سن و سال مواجه می‌شود، کم‌کم یاد می‌گیرد من حق دارم، ولی پادشاه نیستم. کودک پنج‌ساله کنار من هم حق دارد. این موضوع را نه اینکه با گفتن متوجه شود، بلکه خودش

در بازی متوجه می‌شود. مثلاً بازی می‌کند، زمین می‌خورد و دوباره بلند می‌شود. فوتبال بازی می‌کند، زمین می‌خورد، می‌بازد و می‌برد و همه این‌ها به‌طور طبیعی اتفاق می‌افتند. البته در آنجا تسهیل‌گری به نام مربی وجود دارد که بالای سر بچه‌ها حضور دارد و اصلاً درد او این نیست که به بچه‌ها آموزش دهد، بلکه بر بچه‌ها نظارت می‌کند و بستر را فراهم می‌کند. مربی یاددهنده‌ای نامرئی است.

مربی هست، ولی دیده نمی‌شود. وقتی شما از بچه پیش‌دبستان سؤال می‌کنید مربی شما چطور است، می‌گوید خیلی مهربان است. بازی‌های زیادی بلد است و من او را خیلی دوست دارم. او از این واژه‌ها استفاده می‌کند. در صورتی که بچه دوره متوسطه هیچ‌وقت از این واژه‌ها استفاده نمی‌کند. بچه متوسطه می‌گوید معلم ما خیلی باحال است. او

تحمیل وجود ندارد. من به کشور ژاپن رفتم و حدود ۱۰ روز آنجا بودم. به پیش‌دبستان و دبستان‌های ژاپن رفتم. ما از صبح تا شب برنامه داشتیم که از مراکز پیش‌دبستانی و دبستانی آن‌ها بازدید کنیم. بچه‌ها در ژاپن به پیش‌دبستان می‌روند تا برای خودشان دوست پیدا کنند. در ژاپن این‌گونه

نیست که بچه‌ها با سرویس به مدرسه بیایند. بلکه سر کوجه‌ها به‌صورت گروهی با هم به سمت مدرسه حرکت می‌کنند. موقع برگشت از مدرسه به خانه هم به‌صورت گروهی برمی‌گردند. یعنی مهارت دوست پیدا کردن و با دوست حرکت کردن، مهم‌ترین مهارت‌های این دوره است.

پس پیش‌دبستان دوره دانشی نیست. البته پدر و مادر این موضوع را نمی‌دانند و فکر می‌کنند

فرزند آن‌ها برای این به پیش‌دبستان می‌رود که چیزهایی را یاد بگیرد که برای دوره دبستانش خیلی خوب باشد. فهم پدر و مادرها این است که فرزند آن‌ها جلوتر بیفتد و باهوش‌تر شود. در صورتی که دوره پیش‌دبستان بیش از هر چیز، دوره کم‌کم خارج شدن از فردیت بچه‌گانه است. بچه تا وقتی در خانه است و کنار خواهر و برادر، دو بزرگ‌تر به‌عنوان

دوره پیش‌دبستان بیش از هر چیز، دوره کم‌کم خارج شدن از فردیت بچه‌گانه است. بچه تا وقتی در خانه است و کنار خواهر و برادر، دو بزرگ‌تر به‌عنوان پدر و مادر اوضاع کارهای خانه را سامان می‌دهند

دانشی است. البته اگر آن دوره هم دانش باشد. آن هم جای بحث دارد. کاش بچه به این سرعت وارد این حیطه نمی‌شد! بعضی‌ها عقیده دارند سه سال اول دبستان همه‌چیز باید به‌صورت تلفیقی اتفاق بیفتد. اینکه شما می‌آیید و یک مرز بارز ایجاد می‌کنید که اینجا فارسی، در این زنگ ریاضی و در این زنگ علوم، کار را سخت می‌کند. ولی ما متأسفانه این هنر را نداریم که بتوانیم این کار را تلفیقی آموزش دهیم. اما در دورهٔ پیش‌دبستان، که همه چیز آن جداست، باید توجه کنیم که در این فضا با عاطفه و احساس خودمان می‌توانیم روی بچه‌ها اثر بگذاریم. مربی پیش‌دبستان در مواقعی از مادر بچه مهربان‌تر می‌شود. مربی‌های پیش‌دبستان گاهی مانند شما خیلی جوان هستند، اما اخلاق و ویژگی‌های آن‌ها شبیه مادرها نیست، بلکه شبیه مادر بزرگ‌هاست. مادر می‌خواهد به‌سرعت بچه را وارد چارچوب کند. مثلاً الان باید غذای خود را بخوری و کامل باید آن را بخوری. این کار را نکن، آن کار را بکن. اما مادر بزرگ همیشه در حال لیخندزدن و در حال عزیزم گفتن و قربان صدقه رفتن است و اینکه آخ به زمین خوردی، من فدای تو شوم! نوه با مادر بزرگ خود راحت‌تر است. گاهی اوقات مربی به‌قدری روی بچه‌ها نفوذ دارد (منظورم نفوذ معنوی و قلبی

است) که مادرها می‌گویند بچهٔ ما به خانه نرسیده می‌گوید دلم برای مربی‌ام تنگ شده است. اگر شخصی با این ویژگی‌ها وارد پیش‌دبستان شود، تمام حرکات و سکنات او، بدون اینکه بگوید، مورد توجه قرار می‌گیرد. بچه به‌طور طبیعی مهربانی‌ها، اخلاق خوب، ادب، لیخندزدن، خداحافظی و سلام کردن او را یاد می‌گیرد. مربی‌ای که در دانشگاه فیزیک یا ریاضی خوانده است، اما خصلتاً

آدم مهربانی است و روابط با بچه‌ها را دوست دارد، نسبت به آن مربی که رشتهٔ روان‌شناسی یا علوم تربیتی خوانده، ولی عبوس و جدی است، موفق‌تر است و بچه‌ها او را بیشتر دوست دارند. مهربانی و حوصله‌داشتن مربی و درک دنیای کودکان بچه‌ها از اهمیت بسیاری برخوردار است و نشانگر توانمندی مربی خوب و آگاه است.»

بار دانشی خیلی خوبی دارد. مثلاً فیزیک را خیلی خوب بلد است و هر سؤال‌ی از او پرسیم به‌خوبی جواب می‌دهد. این بچه وارد حیطهٔ دانشی شده و دیگر از حیطهٔ احساسی دور شده است. وقتی بچه وارد دورهٔ دوم متوسطه می‌شود و به‌خصوص وقتی به مرحلهٔ آزمون سراسری نزدیک‌تر

می‌شود، اگر معلم بخواهد فضای دانشی را عوض کند و بگوید لطیفه تعریف می‌کنم که شما بخندید، ناراحت می‌شود و می‌گوید ما فردا می‌خواهیم آزمون بدهیم و در یک رشتهٔ دانشگاهی خوب قبول شویم، چرا شما وقت را تلف می‌کنید! در پیش‌دبستان نفوذ شما اول باید بر قلب بچه‌ها باشد. وقتی شما را دوست داشته باشند، از رفتار شما هم یاد می‌گیرند.»

مربی یاددهنده‌ای نامرئی است. مربی هست، ولی دیده نمی‌شود. وقتی شما از بچهٔ پیش‌دبستان سؤال می‌کنید مربی شما چطور است، می‌گوید خیلی مهربان است. بازی‌های زیادی بلد است و من او را خیلی دوست دارم. او از این واژه‌ها استفاده می‌کند

ناصری در ادامه به نوع نگاه کودک پیش‌دبستانی نسبت به مربی و محیط پیش‌دبستان اشاره کرد و یادآور شد: «اگر شما اهل لیخندزدن باشید، بچهٔ کوچک کم‌کم یاد می‌گیرد لیخندزدن خوب است و می‌خندد. یاد می‌گیرد باید بلند سلام کند و تعریف کند. این مهارت‌ها را یاد می‌گیرد و این‌ها مهارت هستند. پس در واقع دنیای دبستان است که دنیای

دیر بسته تربیت و یادگیری به برخی نکات که شاید مورد توجه خانواده‌ها باشد، اما از نظر اسناد بالادستی پذیرفته نباشد، اشاره کرد: «کارهایی که پدر و مادرها دوست دارند در پیش‌دبستان انجام دهند، ولی اسناد بالادستی آن‌ها را ممنوع می‌دانند، شامل چند مورد است: یکی از مواردی که در پیش‌دبستان ممنوع است، آموزش الفباست. آموزش الفبای فارسی ممنوع است و البته همه پدر و مادرها دوست دارند بچه‌ها در پیش‌دبستان الفبا یاد بگیرند. لطفاً شما بعد از اینکه صحبت‌های بنده تمام شد، درباره اینکه آیا آموزش الفبای فارسی در پیش‌دبستان مجاز است، در گوگل جست‌وجو کنید. چندین مقاله و محتوا می‌گویند که این کار واقعاً مضر است. جای الفبای فارسی در ابتدایی است، در پیش‌دبستان نیست. اگر بچه در پیش‌دبستان الفبا را یاد بگیرد، وقتی وارد پایه اول ابتدایی می‌شود، در عرض

۱۰ دقیقه از شروع کلاس، حوصله‌اش او سر می‌رود. شروع به بازیگوشی می‌کند و به محیط توجه می‌کند. تنها کسی را که او تحمل نمی‌کند، معلم است. معلم مدام به بچه تذکر می‌دهد و حال او را می‌گیرد. به مادر او هم تذکر می‌دهد. در صورتی که مادر کودک را به پیش‌دبستان گذاشته بود تا توانایی‌هایش افزایش یابد، حال متوجه می‌شود تمام آن دوره به عیب و ایراد در فرزند او تبدیل شده است. پس آموزش الفبای فارسی اساساً در پیش‌دبستان مشکل ایجاد می‌کند.

جای الفبای فارسی در ابتدایی است، در پیش‌دبستان نیست. اگر بچه در پیش‌دبستان الفبا را یاد بگیرد، وقتی وارد پایه اول ابتدایی می‌شود، در عرض ۱۰ دقیقه از شروع کلاس، حوصله‌اش او سر می‌رود. شروع به بازیگوشی می‌کند و به محیط توجه می‌کند. تنها کسی را که او تحمل نمی‌کند، معلم است

نکته بعدی اینکه هیچ‌گونه تکلیف دادن به بچه پیش‌دبستان مجاز نیست. بچه را نباید مکلف کنید فلان کار را انجام دهد. در ابتدایی بچه حتماً باید یک مجموعه کارها را انجام دهد، اما در پیش‌دبستان چنین نیست! در پیش‌دبستان ارزشیابی مستقیم بچه اشتباه است. اینکه از بچه سؤال کنید و او هم بلد نباشد، اشتباه است. مربی خوب این کار را نمی‌کند، بلکه بستر فراهم می‌کند. ۱۰ تا دست بالا می‌رود و ۱۰ تا دست هم پایین است

و هیچ اشکالی ندارد. اجبار به انجام تکلیف در خانه مطلقاً ممنوع است. در بسته موفق، برای پدرها و مادرها هم تکالیفی در نظر گرفته شده‌اند تا در منزل برای رشد بچه‌ها انجام دهند.

کلاً آموزش مبتنی بر حافظه و اجبار آن ممنوع است؛ حال هر چیز که باشد. اینکه بچه قصه را به هر شکلی که شده است تعریف کند، یا شعرها را باید یاد بگیرد یا باید سوره‌ها را، در پیش‌دبستان به هیچ‌وجه وجود ندارد. به‌طور کلی، اگر علاقه ایجاد شود، بچه خودبه‌خود یاد می‌گیرد. بچه پنج‌ساله دارد از کوچه عبور می‌کند، یک‌مرتبه از مادر سؤال می‌کند این فحش بد یعنی چه؟ در صورتی که این کلمه فقط به گوش او خورده است. مادر تعجب می‌کند

اما آیا در پیش‌دبستان زبان آموزی داریم؟ بله. حتماً داریم. صدأآموزی چطور؟ بله. حتماً داریم. بهتر است داشته باشیم و بهتر است کلمات هم آغاز و کلمات هم پایان را در پیش‌دبستان تمرین کنیم. وقتی بچه در پیش‌دبستان صداهای اول و آخر را یاد می‌گیرد و می‌تواند صداها را تشخیص دهد، بعدها که وارد دبستان می‌شود، وقتی معلم می‌خواهد الفبا را درس دهد، این کودک خیلی راحت‌تر و بهتر یاد می‌گیرد، چون برای این کار آماده شده است. پیش‌دبستان دوره آمادگی است.

یکی از موارد دیگر که در پیش‌دبستان ممنوع است، اجبار به دریافت حد معینی از محتواست.

یادگیری به برخی نکات که شاید مورد توجه خانواده‌ها باشد، اما از نظر اسناد بالادستی پذیرفته نباشد، اشاره کرد: «کارهایی که پدر و مادرها دوست دارند در پیش‌دبستان انجام دهند، ولی اسناد بالادستی آن‌ها را ممنوع می‌دانند، شامل چند مورد است: یکی از مواردی که در پیش‌دبستان ممنوع است، آموزش الفباست. آموزش الفبای فارسی ممنوع است و البته همه پدر و مادرها دوست دارند بچه‌ها در پیش‌دبستان الفبا یاد بگیرند. لطفاً شما بعد از اینکه صحبت‌های بنده تمام شد، درباره اینکه آیا آموزش الفبای فارسی در پیش‌دبستان مجاز است، در گوگل جست‌وجو کنید. چندین مقاله و محتوا می‌گویند که این کار واقعاً مضر است. جای الفبای فارسی در ابتدایی است، در پیش‌دبستان نیست. اگر بچه در پیش‌دبستان الفبا را یاد بگیرد، وقتی وارد پایه اول ابتدایی می‌شود، در عرض ۱۰ دقیقه از شروع کلاس، حوصله‌اش او سر می‌رود. شروع به بازیگوشی می‌کند و به محیط توجه می‌کند. تنها کسی را که او تحمل نمی‌کند، معلم است

ولی وقتی بچه باهوش در کلاس شماسست و شما او را شاخص و بزرگ می‌کنید، به دو گروه از بچه‌ها ضربه می‌زنید؛ اول به خود آن بچه. یعنی آن بچه با چندبار دیده‌شدن لذت می‌برد و اگر بعد از آن دیگر دیده نشود، ناراحت می‌شود. دوم هم حسادت بچه‌های دیگر برانگیخته می‌شود. چون فردیت بچه‌های پیش‌دبستان زیاد است. پس در مورد بچه پیش‌دبستان همه این کارها ممنوع است و نباید انجام شوند.»

بسته جامع، برنامه واضح، روشن و یک‌ساله دارد

ناصری ادامه داد: «حال شاید سؤال شود این حرف‌ها کجا و چگونه تحقق پیدا می‌کنند؟ مثلاً شخصی که در رشته‌های فیزیک یا ریاضی تحصیلات دانشگاهی دارد، آیا باید دوره تربیت مربی بگذرانند؟ چگونه بدانیم به والدین در ارتباط با این مسائل چه بگوییم؟ گفته‌های شما چگونه تحقق پیدا می‌کند و به چه وسیله و با چه قالبی محقق می‌شود؟ فوق‌لیسانس علوم تربیتی که خودش نمی‌تواند این موارد را تولید کند، خودش نمی‌تواند بنشیند برای هر کاری محتوا تولید کند! چه کار باید کرد؟

پاسخ در بسته‌هایی است که سازمان تعلیم و تربیت کودک تایید و معرفی می‌کند. مؤسسان محترم، مدیران گرامی و مربیان عزیز که اصل داستان هستند، باید از بین بسته‌های متنوع، بعضی را بپذیرند، بپسندند و قبول کنند. اما به‌طور کلی، من یک مجموعه شاخص خدمت شما معرفی می‌کنم که سازمان تعلیم و تربیت کودک ارائه کرده است.

که فرزندش این کلمه را از کجا یاد گرفته است؟ می‌بینید، بچه خودبه‌خود یاد می‌گیرد. بستگی دارد انگیزه‌های او چگونه تقویت شوند. اگر شما بچه را منع کنید، سریع حساس می‌شود. وقتی شما بچه را مجبور می‌کنید حتماً این سوره را یاد بگیرد، اگر هم یاد بگیرد، به آن علاقه‌مند نخواهد شد. آموزش اعداد ریاضی هم در پیش‌دبستان ممنوع است.»

محمد ناصری که خود از طراحان یک بسته تربیت و یادگیری است، خطاب به مؤسسان و در ادامه به مربیان پیش‌دستانی، از خطا و اشتباه‌بودن مقایسه، نمره‌دهی و دادن کارنامه به کودکان این دوره گفت و تأکید کرد: «نمره‌دهی و دادن کارنامه در پیش‌دبستان ممنوع است. بدترین کار در پیش‌دبستان مقایسه است. مثلاً خطاست مربی بگوید علی خیلی خیلی خوب است و محمد چرا تو چنین نیستی؟ با این کار، مربی محمد را نابود می‌کند. وقتی مربی می‌گوید «بچه‌ها فاطمه را نگاه کنید، ببینید چقدر خوب است، از او یاد بگیرید»، بقیه نوآموزان را که مثلاً ۱۹ نفر هستند، به هیچ گرفته است. مقایسه و بزرگ کردن یک نوآموز، در واقع به‌نوعی پایین آوردن بقیه است. سعی کنید بیشتر بچه‌ها را ترغیب کنید، نه تشویق. تشویق به معنای این است که یک بچه را بالا بیاورید و به سایر بچه‌ها نشان دهید.

بچه‌های پیش‌دبستان خیلی دوست دارند دیده شوند. البته خیلی هم قانع هستند. همین که مربی به سمت یک نوآموز می‌رود و دستی به سر او می‌کشد یا لبخندی به‌صورت یکی از نوآموزان می‌زند، کافی است. به‌طور فطری این کار آن‌ها را راضی می‌کند.

سازمان تعلیم و تربیت کودک از یک راهنمای مربی جاق و پرمات؟
 آیا مربی باید یک کتاب ۴۰۰ صفحه‌ای پر از نظریات دانشمندان این حوزه را مطالعه کند؟ مطالعه نظریه‌های افرادی مثل پیاز و غیره یک کار جنبی است، در حالی که کتاب راهنمای مربی باید خیلی راحت و واضح به او بگوید در طول روز و هفته و ماه و سال باید چه برنامه‌ای داشته باشد. راهنمای مربی باید به‌طور واضح به مربی بگوید از روز شنبه تا چهارشنبه چه فعالیت‌هایی انجام دهد. مثلاً کدام بازی را باید انجام دهد، چه قصه‌ای را بگوید و چه شعری بخواند؟ آیا آزمایش باید انجام شود یا نشود؟ آیا گردش علمی دارند؟ نمایش خلاق چگونه باید اجرا شود؟ این موارد را باید به‌صورت روشن بگوید. پس هر بسته آموزشی باید یک راهنمای مربی و یک یار پر و پیمان داشته باشد.»

برخورداری از منابع غنی، راز موفقیت مربی

محمد ناصری در ادامه به اهمیت توجه نسبت به والدین در این کار و فعالیت اشاره کرد و یادآور شد، تلاش شما زمانی به نتیجه مطلوب می‌رسد که به پدر و مادر کودک پیش‌دبستانی هم توجه داشته باشید. وی ادامه داد: «نکته دوم اینکه من در طی این دو دهه که از پیش‌دبستان‌های مراکز گوناگون بازدید و در شهرستان‌ها بررسی کردم، شاید بیشتر از یکی دو مورد چیزی ندیده باشم که راهنما برای

بسته کامل و جامع آن است که برنامه واضح و روشن یک‌ساله داشته باشد. وقتی از مربی سؤال می‌کنیم در پیش‌دبستان چه کار می‌کنید، می‌گوید قصه می‌خوانم، بعد شعر می‌خوانم و بعد بازی می‌کنم. پس مینا شد شعر و قصه و بازی. اما چه بازی‌هایی با بچه‌ها انجام می‌دهید؟ مثلاً به‌صورت مدام گرگ‌به‌هوا بازی می‌کنید یا بازی فوتبال یا هر بازی دیگر؟ این تکراری بودن بچه‌ها را خسته می‌کند. در صورتی که باید برنامه منظم یک‌ساله داشته باشید. از طرف دیگر هم دست مربی باید باز باشد تا او بتواند بر اساس ویژگی‌های نوآموز خود انتخاب کند. به قول مرحوم آقای روزبه، مدیر بزرگ قبل از انقلاب، «معلم باید در مدرسه سرشار از دانشی باشد که این دانش سرریز بشود روی دانش‌آموزان که تحت تأثیرشان قرار دهد.» همین حالت برای مربی، آن عاطفه سرشار است که باید سرریز شود. برنامه روشن با اهداف مشخص و ابزار مناسب، که آن هم باید مشخص باشد.»

این نویسنده مطرح کشور سپس بر عناصر دوره پیش‌دبستان تأکید کرد: «دوره پیش‌دبستان سه عنصر دارد که شامل ولی نوآموز، مربی و خود نوآموز است. بنابراین، مثلث اولیا، نوآموز و مربی شکل می‌گیرد که تکلیف آن‌ها باید مشخص باشد. اینکه نوآموز چه کاره است، مربی چه کاره است و والدین چه کاره هستند. حال مربی این محتواها و برنامه‌های پیش‌دبستان را از کجا می‌آورد، حتماً و الزاماً به قول

والدین هم داشته باشد. در حالی که نقش والدین خیلی مهم است. بسته موفق حتماً باید راهنمای اولیا داشته باشد. به همان روش که به نوآموز کتاب می‌دهیم و کاربرگ می‌دهیم و آن را جمع می‌کنیم، ضرورت دارد پدر و مادر دانش‌آموز نیز اطلاعاتی در اختیار داشته باشند. خوب است به مادر و پدر، در حد حوصله‌اش، مثلاً یک کتاب حدود سی تا چهل صفحه‌ای بدهیم. با این کار احترام والدین هم حفظ می‌شود. این را که در پیش‌دبستان چه اتفاقی می‌افتد، باید به پدر و مادر گفت. باید پدر و مادر را قانع کرد که جای ریاضی در پیش‌دبستان نیست. پس باید راهنمای اولیا داشته باشیم.»

وی در ادامه پاسخ‌گویی به پرسش‌ها در خصوص منابع و کتاب‌های نوآموزان گفت: «طبیعی است برای نوآموز باید کتاب‌های نوآموز، کاربرگ و به تعداد زیادی فیلم و کارت‌تون آماده داشته باشیم؛ کارت‌تون‌هایی در حد سه تا پنج دقیقه. همچنین، باید قصه‌های زیادی در اختیار داشته باشیم. در حد توان مربی نیست که برود و قصه‌های موردقبول و مجاز در حد ذهن و زبان نوآموزانش پیدا کند. این ما هستیم که باید آزمایش‌ها و کاردستی‌های متنوعی را پیشنهاد کنیم و در اختیارش قرار بدهیم. یعنی مربی

باید یک فهرست باز داشته باشد. اگر فهرست غذای امروز چلوکباب باشد، فردا چلوکباب باشد و پس فردا هم همین‌طور، هر قدر غذا خوشمزه باشد، بالاخره از روزهای سوم و چهارم مخاطب دل‌زده می‌شود. چون ذائقه فرق می‌کند. اگر شما بتوانید تمرکز نوآموز را از سه دقیقه در اول سال به هشت دقیقه در پایان سال برسانید، خیلی هنر بزرگی کرده‌اید. چون بچه نوآموز سعی می‌کند به این طرف و آن طرف برود. مگر اینکه تمرکز و توجهش را به طریقی جلب کنید.» این مدیر فرهنگی با توجه به وجود تولیدکنندگان بسته‌های تربیت و یادگیری در کشور، به نکته ظریف پاسخ‌گویی در مقابل مربیان و خانواده‌ها اشاره کرد و گفت: «فرض می‌کنیم این بسته با این ویژگی‌ها تولید شده و بسته‌های زیادی هم در کشور وجود دارند. اما نکته مهم ماجرا اینجاست که

تولیدکننده باید در قبال کار خود پاسخ‌گو باشد و به پرسش‌هایی که برای مخاطبان، یعنی مربی و خانواده، پیش می‌آید، جواب بدهد. این در حالی است که بعضی‌ها بسته را تولید و روانه بازار می‌کنند و بعد هم خداحافظی می‌کنند و می‌روند. هر بسته موفق نیازمند پشتیبانی، کارگاه، وبگاه و کانال‌هایی ارتباطی است تا مخاطب بتواند در صورت نیاز از آنجا جواب بگیرد.»

بسته‌ای با اجزای قابل تقسیم

برخی حاضران به تدریج پرسش‌هایی متنوع در خصوص مشکلات مالی، اداری و سازمانی و همچنین سؤالاتی درباره بسته‌های تربیت و یادگیری جامع و موفق مطرح کردند که محمد ناصری، دبیر بسته «من می‌دانم، من می‌توانم» در ادامه

صحبت‌هایش به آن‌ها پاسخ داد. وی که سال‌ها یکی از مدیران سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش بوده است، خطاب به حاضران نشست گفت: «این بحث‌ها کاملاً برای من آشنا هستند. اگر من یکی از مقام‌های رسمی آموزش و پرورش بودم، طبیعتاً باید وقتی می‌گذاشتیم و با هم صحبت می‌کردیم. کما اینکه ما در آن زمان به شهرستان‌ها و استان‌های متعدد سفر می‌کردیم و این دیدگاه‌ها را در شورای مدیران منتقل می‌کردیم که به منابع آموزشی مربوط است. بعضی از صحبت‌هایی که شما فرمودید، کاملاً درست هستند و بعضی از آن‌ها، برای اینکه شما مجاب شوید، قابل گفت‌وگو هستند. شما مسائلی دارید که مشکلات مالی، اداری و سازمانی هستند و جای آن‌ها اینجا نیست. خود شما باید به‌عنوان مؤسس آن‌ها را با مسئولان مربوطه مطرح کنید. مسئولان محترمی که ما را دعوت کرده‌اند، از ما خواسته‌اند در مورد بسته‌ای که قرار است یک سال با بچه‌ها کار شود صحبت کنیم.»

در ادامه در خصوص نقش سازمان تعلیم و تربیت کودک پرسشی مطرح شد که محمد ناصری در پاسخ گفت: «تمام کسانی که در این حوزه تولید محتوا می‌کنند، باید کارهای خود را برای این سازمان

هر بسته موفق نیازمند پشتیبانی، کارگاه، وبگاه و کانال‌هایی ارتباطی است تا مخاطب بتواند در صورت نیاز از آنجا جواب بگیرد

بفرستند، زیرا خود این سازمان، تولیدکننده محتوا نیست، بلکه ناظر و هدایت‌کننده این جریان است. سازمان این محتواها را در سازوکار داوری قرار می‌دهد و بعضی را رد و برخی را می‌پذیرد و مجوزها صادر و محتواها رسماً اعلام می‌شوند. از دو سال قبل این کار شروع شده است و سال گذشته نیز این کار را انجام داده‌اند. بالغ بر ۳۰ بسته را از بین ۷۵۰ بسته از سراسر کشور انتخاب کرده‌اند که شما می‌توانید آن‌ها را انتخاب کنید.»

در ادامه، یکی دیگر از شرکت‌کنندگان پرسشی در خصوص بسته موفق مطرح کرد. سخنران جلسه در پاسخ گفت: «به نظر من بسته موفق آن است که به قدری پر و پیمان باشد که حق انتخاب را از مربی نگیرد و آن قدر هم مثل زنجیر به هم چسبیده نباشد که نتوانید یک قطعه از آن را انتخاب کنید. یعنی بسته‌ای که اجزای آن قابل تقسیم‌شدن باشد. مثلاً اگر نوآموز چند کتاب دارد و مربی بگوید من زمان کافی برای آن‌ها ندارم، او باید

بتواند از میان آن چهار کتاب دو یا سه کتاب را انتخاب کند. من می‌دانم شما به‌طور قانونی می‌توانید این کار را انجام دهید. البته صحبت من در مورد بسته‌ای است که قابلیت تقسیم‌شدن داشته باشد. مثلاً شما یک مرکز پیش‌دبستان را در زاهدان در نظر بگیرید، او می‌گوید من یک جزء از پنج جزئی را که به بچه‌ها مربوط است انتخاب می‌کنم. پنج جزء

شامل چهار کتاب به‌علاوه کاربرگ

است. او می‌گوید من فقط کاربرگ و کتاب راهنما را می‌خواهم. یعنی مربی فقط با دو جزء می‌تواند کار خود را انجام دهد. اما مثلاً یکی از خواهان گفتند یک پیش‌دبستان مجهز در منطقه برخوردار تهران مشکلی ندارد. این مرکز سامانه سمعی و بصری دارد و آماده است. اولیایش اجازه می‌دهند بچه‌ها را به گردش علمی ببرم. از نظر امکانات خرید هیچ مشکلی ندارد و طبیعی است کل بسته را می‌تواند خریداری کند. صحبت من در مورد جایی است که نمی‌تواند. طراحی خود بسته باید به گونه‌ای باشد که بتوان آن را برش داد و تقسیم کرد و بر اساس آن تقسیم، برنامه‌ریزی انجام داد.»

ناصری سپس یادآوری کرد: «در فهرست بسته‌ها، دو نوع بسته وجود دارد. سازمان کودکان از اسباب‌بازی تا بسته‌ها را ارزیابی می‌کند. بسته‌ای که من امروز در مورد آن صحبت می‌کنم، برنامه جامع یک بسته کامل است. در کنار آن بسته‌های مکملی وجود دارند که مثلاً مهارت نوشتاری بچه را در پیش‌دبستان (که تأیید هم شده است) تقویت می‌کنند. قصه‌های مناسب کتاب کودک و اسباب‌بازی‌های مناسب کودک مکمل هستند. بنابراین، بسته جامع که برای مربی انعطاف داشته باشد و او بتواند از نظر هزینه و مسائل مالی مؤسس و اولیا و خانواده‌ها را تأمین کند، بسته مناسب شما می‌تواند باشد.»

هزار فعالیت در یک بسته جامع

در بخش پایانی جلسه، تعدادی از حاضران از سخنران خواستند اگر وی بین بسته‌های تأییدشده سازمان تعلیم و تربیت کودک بسته جامع و کاملی را می‌شناسد، به آنان معرفی کند.

ناصری در این بخش از برنامه در پاسخ به این درخواست‌ها گفت: «من اینک می‌توانم بسته من می‌دانم، من می‌توانم» را به‌صورت اجمالی خدمت شما معرفی کنم. اگر این بسته انتخاب شما بود، ما آمادگی داریم دوره‌ای را به‌رایگان برای مربیان پیش‌دبستانی شما برگزار کنیم تا آنان بعد از گذراندن این دوره چندساعته به‌راحتی بتوانند در طول سال از این بسته و قابلیت‌های آن استفاده

کنند.»

ناصری در ادامه به ویژگی‌های این بسته اشاره کرد و در مورد قابلیت‌های آن با حاضران به گفت‌وگو پرداخت. او ابتدا به راهنمای جامع، کامل و خودآموز ویژه مربیان این بسته اشاره کرد که ۳۶۰ صفحه است و در آن قابلیت‌ها و امکاناتی مانند کارتون، فیلم، کلیپ، شعر، قصه و یک هزار فعالیت به‌صورت رمزینۀ پاسخ‌سریع (کیوارکد) در اختیار مربیان قرار دارد. او سپس گفت: «این هزار فعالیت پیش‌بینی شده در این بسته حالت پیشنهادی دارد و شما هیچ‌وقت نمی‌توانید در این مدت از تمامی آن‌ها استفاده کنید. این بسته به‌صورت دقیق برای هر روز مربی برنامه

هیچ‌گونه تکلیف دادن به بچه پیش‌دبستان مجاز نیست. بچه را نباید مکلف کنید فلان کار را انجام دهد. در ابتدایی بچه حتماً باید یک مجموعه کارها را انجام دهد، اما در پیش‌دبستان چنین نیست! در پیش‌دبستان ارزشیابی مستقیم بچه اشتباه است. اینکه از بچه سؤال کنید او هم بلد نباشد، اشتباه است

استفاده کند و تنها دو یا سه کتاب را برای کار خود انتخاب کرد، خللی در برنامه‌ریزی او ایجاد نشود. این بسته یک مجموعه کاربرگ دارد که قابلیت استفاده دست‌ورزی روزانه در کلاس دارد.

این بسته به تمام مربیانی که از آن استفاده می‌کنند، چهار لوحه می‌دهد. هر لوحه به مدت دو ماه در کلاس آویزان می‌شود. مشاهده برای بچه‌ها خیلی مهم است و کودک با دیدن هر چیز باید بتواند در مورد آن صحبت کند. از تمام قالب‌های این بسته (اعم از گفت‌وگو، داستان، شعر، نمایش خلاق، فیلم، آزمایش، کاردستی، گردش علمی و انواع دست‌ورزی) استفاده کنید.»

محمد ناصری در خصوص قابل‌انعطاف‌بودن این بسته گفت: «اگر شما حتی امکانات پخش فیلم را هم نداشته باشید، کانالی که خدمت شما عرض کردم و هر روزه از این بسته پشتیبانی می‌کند، فیلم‌ها و شعرها و داستان‌ها را ارائه می‌کند. شما می‌توانید از این امکانات برای خانواده‌های بچه‌ها هم بهره‌بردارید و این فیلم‌ها و پویانمایی‌ها را برای آنان نیز بفرستید. ما برای این کار در این کانالی راه‌اندازی کرده‌ایم که شما هر زمان به این مجموعه پیوسته‌اید، می‌توانید به عقب برگردید و از فیلم‌ها، کلیپ‌ها، داستان‌ها و شعرهای ارائه‌شده استفاده کنید.»

سخنران جلسه در پایان به حضاران پیشنهاد کرد، در صورت تمایل به استفاده از این بسته، بهتر است پیش از شروع سال تحصیلی اقدام به برپایی کارگاه کنید تا بتوانید در طول سال با اطلاعات کامل‌تر و جامع‌تری خدمات لازم را به کودکان پیش‌دبستانی ارائه دهید.

دارد. مثلاً از روز اول مهرماه نقشه دارد که شما از روزهای اول و دوم تا پنجم هفته چه برنامه‌ای می‌توانید داشته باشید. توضیحات آن در هر دو صفحه برای یک روز آمده است و همه آن به صورت دوصفحه دوصفحه است که هر کدام برای یک روز است. تمام فعالیت‌های پیشنهادی در اینجا آمده‌اند. اما اگر شما فعالیت‌هایی بیشتر از چیزی که در کتاب آمده است خواستید، زمینه را بارگیری (دانلود) کنید و فعالیت‌های بیشتری را که معرفی شده‌اند ببینید و انتخاب کنید. شعرها و قصه‌ها با ریتم و افکت و موسیقی همراه هستند و بچه‌های رادیونمایش آن را اجرا کرده‌اند. قطعات کارتونی سه تا پنج دقیقه‌ای هم وجود دارند و قابل‌نمایش هستند.

این کتاب برای بچه است و در آن متنی وجود ندارد. در صفحات آن نیز آمده است که مربی برای آن قسمت باید به کدام صفحه از کتاب راهنمای مربی مراجعه کند. در واقع راهنمای کاملی است برای اینکه بچه‌ها دست‌ورزی را یاد بگیرند. همچنین، یک عامل آموزشی به نام «پاپالو» در تمام فیلم‌ها حضور دارد و بچه‌ها با آن رفیق می‌شوند. «پاپالو» در زبان سنگسری و سمنانی به معنای پروانه است. پاپالی در زبان گیلانی به معنای پروانه است. پاپالو در عمل نقش بازی با بچه‌ها را دارد.»

دبیر بسته تربیت و یادگیری به وجود چهار جلد کتاب ویژه بچه‌ها اشاره کرد و درباره خصوصیت این کتاب‌ها گفت: «در سیستم طراحی این مجموعه بیش از ۱۰۰ نفر اعم از نویسندگان، طراح، گرافیست و شاعر فعالیت داشتند و کتاب‌ها را به نحوی طراحی کردند که اگر مربی نتوانست در طول سال از تمامی آن‌ها

مربی به پشتیبانی شما دلگرم است

فضای جلسه و فرصت‌های ایجادشده برای پرسش و پاسخ و علاقه شرکت‌کنندگان به کسب اطلاعات بیشتر، چنان بود که ما را نیز بر آن داشت میزگردی با حضور چند تن از حاضران بر پا کنیم و نقطه نظرات آنان را با شما نیز در میان بگذاریم. آنچه در ادامه می‌آید، محصول این میزگرد است.

ابتدا حاضران را معرفی و سپس پرسش‌ها و پاسخ‌ها را تقدیم می‌کنیم.

مریم فراشینی با مدرک تحصیلی مهندسی فناوری اطلاعات و دانشجوی ارشد رشته مدیریت آموزشی، هشت سال سابقه کار تعلیم و تربیت کودک در پیش‌دبستان را دارد. او در حوزه مدیریت و مربیگری فعال است و در حال حاضر به‌عنوان مدیر و مؤسس پیش‌دبستانی دولتی خدمت می‌کند.

مریم ابراهیمی مدرک فوق‌دیپلم دارد و با ۱۸ سال سابقه مدیریت، مؤسس یک پیش‌دبستانی است. صفیه گودرزی با مدرک کارشناسی و ۱۰ سال سابقه به‌عنوان مؤسس و مربی پیش‌دبستان، در جلسه حضور دارد. کوکب زندی خواری دانش‌آموخته رشته علوم اجتماعی با گرایش مددکاری اجتماعی است که به مدت دو سال در سازمان بهزیستی به‌عنوان مربی مددکار کار کرده است. وی از سال ۹۸ مجوز پیش‌دبستانی گرفته و در حال حاضر مؤسس پیش‌دبستان ضمیمه دولتی است که قبل کرونا در فاز ۱۱ پردیس در مدرسه اجتماع‌محور خانه کودک و بازی داشته است. او در حال حاضر یک فروشگاه کوچک بازی فکری و کتاب نیز دارد.

این کلاس‌ها ارتقا و هماهنگی آموزش را بین مربیان در پی دارد.

ابراهیمی: به نظرم برگزاری کارگاه به فعالیت‌ها بهبود می‌بخشد و دانش و آگاهی درباره موضوع کارگاه را به‌روز می‌کند. طبیعی است مفاهیم تدریس و نوآرانه‌بودن آن، تنوع و نشاط بیشتر و استفاده

● به نظر شما برپایی کارگاه توانمندسازی مربیان پیش‌دبستانی تا چه اندازه می‌تواند مفید باشد و در ارتقای توانایی‌های آنان را در بحث تربیت و یادگیری مؤثر واقع شود؟

گودرزی: من به‌شخصه با کلاس‌های کارگاهی موافقم، زیرا لازم است من مربی به‌روز باشم. برگزاری

برنامه‌ریزی چندبعدی، با مشارکت گروهی متخصص و نویسنده و هنرمند صاحب سبک و مطرح عرصه کودک، شامل پادکست‌های آموزشی، قصه‌های آهنگین و تلاوت آیاتی از قرآن، به همراه کارتون‌های آموزشی و کتاب مربی. چنین ابزاری نیاز آموزش به‌روز کودکان این نسل است. توقع می‌رفت با توجه به مفهوم بسته جامع، کتاب پارچه‌ای (برای باز و بستن دکمه، زیپ، بستن بند کفش و جورچین) به همراه ماسک چند حیوان و درخت و جنگل و ... برای اجرای نمایش خلاق نیز در این بسته طراحی و ارائه می‌شد.

زندگی: با توجه به صحبت‌های جامع آقای ناصری، بسته آموزشی باید از نظر محتوا، حجم و گرافیک، با آداب و رسوم ایرانی و منطقه متناسب باشد. همچنین، برای مربی و کودک ایجاد خلاقیت کند. از همه مهم‌تر، هر بسته آموزشی باید پشتیبان داشته باشد تا در صورت لزوم بتوان از آن استفاده کرد.

● **بسته پیش‌دبستانی حاوی فایل‌های صوتی مثل قصه‌های آهنگین یا تلاوت‌های زیبای آیات قرآن و همچنین کارتون‌های کوتاه و دارای محتوا، تا چه اندازه به مربیان کمک می‌کند به اهداف موردنظر خود در زمینه تربیت و یادگیری نزدیک و نزدیک‌تر شوند؟**
گودرزی: استفاده از چنین امکاناتی حس دیداری و شنیداری نوآموز را تقویت می‌کند.

ابراهیمی: فایل‌های صوتی (پادکست) و قصه‌های آهنگین، که از عوامل مهم آموزش به نوآموزان در این عصر الکترونیکی هستند، بسیار سریع‌تر و راحت‌تر از هر نوع آموزش کلامی با کودک ارتباط برقرار می‌کنند. صدا و تصویر به کمک مربی می‌آیند و آموزش تثبیت می‌شود.

فراشانی: فایل‌های صوتی در تقویت ادراک شنیداری مؤثرند و آهنگین‌بودن و زیبایی بیان و تلاوت، کودک را به یادگیری جذب می‌کنند. محتوای دیداری در یادگیری و تقویت ادراک دیداری کودک بسیار مؤثر است و برایش جذابیت زیادی دارد. هفتاد درصد یادگیری از راه‌های دیداری صورت می‌گیرد. زندگی: در سه سال اخیر، در شرایط کرونا و قطع ارتباطها، فرزندان ما آسیب جدی دیدند. از سوی دیگر، آن‌ها به دنیای مجازی روی آوردند. بیشتر یادگیری این گروه از طریق دیدن فیلم با لوازم دنیای مجازی بود، نه همراهی با هم‌سالان خود. پس وجود فیلم و قصه و نمایش جذابیت دارد. همین‌طور، در

بهینه از زمان آموزش را در پی دارد. فراشانی: بسیار مفید خواهد بود. به‌روزی بودن اطلاعات و شیوه‌های تربیتی از ملزومات کار هر مربی کارآمد است.

زندگی: با توجه به اینکه نسبت به سال‌های قبل نوع آموزش و روش تدریس تغییراتی داشته است، برای مربیان و همچنین مؤسسان، برپایی کارگاه‌های توانمندسازی لازم و ضروری است تا اطلاعات این عزیزان به‌روز شود؛ آن هم با توجه به کتاب‌هایی که هر سال در حال تغییرند.

● **بسته تربیت و یادگیری جامع و مفیدی که بتواند به کودکان پیش‌دبستانی کمک کند از محیط بزرگ‌تر و جدید پیش‌دبستان نسبت به محیط کوچک‌تر خانه بهتر لذت ببرند، از نگاه شما، با توجه به صحبت‌های آقای ناصری، حاوی چه مواردی باید باشد؟**
گودرزی: بازی، فیلم، کاربرگ‌های دست‌ورزی، نقاشی، کاردستی و بازی‌های پرورشی و فکری. فراشانی: طبق فرمایش آقای ناصری، بسته تربیت و یادگیری باید قابل تقسیم‌شدن باشد و در آن راهنمای مربی و اولیا لحاظ شود.

ابراهیمی: این بسته، به فرمایش دبیر مجموعه، جناب آقای ناصری، بسته‌ای است مبتنی بر

بعضی مواقع که مربیان نمی‌توانند کودکان را به هدف موردنظر سوق دهند، مفید واقع می‌شود. کلاس را از یکنواختی دور می‌کند و باعث می‌شود بچه‌ها هیجان پیدا کنند و سؤالات جدید در ذهنشان شکل بگیرد.

● وجود کتاب ویژه والدین که دربارهٔ فعالیت‌های مربیان در پیش‌دبستانی اطلاعات بیشتری به آنان بدهد، چقدر می‌تواند در ارتباط بین خانه و پیش‌دبستان مفید و مؤثر واقع شود؟

فراشایانی: والدین حق دارند از برنامه‌ها و محتوای یادگیری کلاس آگاه باشند. وجود کتابی ویژه آن‌ها، همراهی والدین را با مربی و کودک بیشتر می‌کند و می‌تواند اولیا را به‌عنوان راهنما و هدایتگرانی عالی آماده کند. همچنین، به والدین کمک می‌کند نقاط قوت و ضعف کودک را با توجه به محتوا و عملکرد او شناسایی کنند و در مسیر پیشرفت تعلیم و تربیت او پیش بروند.

ابراهیمی: با توجه به نوع فرهنگ هر خانواده و میزان تحصیلات و آگاهی و توانمندی والدین در انتقال اطلاعات مفید و موردنیاز به نوآموز، متنوع و متفاوت است. وجود چنین کتاب جامع آموزشی به یکپارچگی انتقال مفاهیم و آموزش صحیح کمک می‌کند. البته تا جایی که با توانمندی و مدیریت مربی باعث دخالت و تحمیل سلیقهٔ والدین در آموزش نشود.

زندى: کتاب راهنمای اولیا برای مؤسس هم مفید است، چون دلیل تمام صحبت‌های او معلوم و در واقع تأیید می‌شود. همچنین، احترامی است به اولیا تا به‌صورت مکتوب در جریان کارهایی که صورت می‌گیرند، قرار گیرد.

به این ترتیب اولیا با جریان کار دورهٔ پیش‌دبستان آشنا تر می‌شوند و توقع بیش از اندازه نخواهند داشت. گودرزی: بیشتر اولیا خواهان خواندن هستند، ولی در پیش‌دبستانی ما لوحه‌نویسی، شناخت رنگ‌ها و بحث شنیداری و دیداری را داریم که اولیا غالباً به آن‌ها توجهی ندارند.

● شما به‌عنوان مؤسس معمولاً برای انتخاب بستهٔ تعلیم و تربیت و یادگیری، به‌منظور بهره‌برداری مربیان خود از آن‌ها، چه معیارهایی را مدنظر دارید؟

فراشایانی: بستهٔ یادگیری باید بتواند کمک کند کودکان محیط اطراف، احساسات، مهارت‌های فردی و اجتماعی و تفاوت‌ها و شباهت‌ها و رعایت قوانین و اخلاق و روابط را بهتر درک کنند. همچنین، در

دست‌ورزی و رنگ‌آمیزی کودک مؤثر باشد و او را مجذوب خود کند. بسته‌های یادگیری باید چاپ باکیفیت و رنگ‌های نزدیک به طبیعت و تصویرهای زیبا و هنر خلاق و راهنما و پشتیبان داشته باشند. در بسته‌های یادگیری باید از زیاده‌گویی پرهیز شود، در حین اینکه باید جامع باشد.

گودرزی: بسته‌ای که مورد تأیید آموزش و پرورش باشد، برای نوآموز مفید باشد و بتواند حس دیداری و شنیداری را تقویت کند.

ابراهیمی: با توجه به اهداف یازده‌گانهٔ پیش‌دبستانی، همراه کتاب و کاربرگ و قصه و فیلم‌های آموزشی، وسایل کمک‌آموزشی برای نمایش ذهن خلاق و مهارت‌های پرورش ذوق هنری و دست‌ورزی و بازی‌های خلاق موردنظرند. زندی: به‌عنوان مؤسس، بستهٔ آموزشی باید از نظر محتوا و گرافیک و اطلاعات مفید برای یادگیری مؤثر باشد. همچنین، پشتیبانی خوب و کتابی جامع برای راهنمایی مربیان داشته باشد.

● مهم‌ترین نکته‌هایی که از نگاه شما در صحبت‌های آقای ناصری خیلی مفید و مؤثر بودند، قابلیت کاربرد و اجرا داشتند و فعالیت مربیان پیش‌دبستانی را ارتقا می‌بخشیدند کدام‌ها بودند؟ لطفاً به یکی دو مورد اشاره بفرمایید.

گودرزی: کتاب‌هایی که همراه داشتند؛ چون کتاب هم برای مربی بود و هم برای اولیا.

زندى: اینکه گفتند در پیش «باید» وجود ندارد. مربیان باید خلاق باشند و بچه‌ها با بازی و خلاقیت بیشتر یاد می‌گیرند.

ابراهیمی: مهم‌ترین بخش صحبت ایشان که باعث دلگرمی مربیان است، پیگیری و همراهی و پاسخ‌گویی بسته در طول دوره است. این ارزشمند است که مربی در انتقال مفاهیمی که برایش جای سؤال است، هیچ‌گاه تنها نباشد و بتواند از پاسخ‌گویی ایشان و تبادل تجربه‌های بزرگواران بهره‌مند شود.

فراشایانی: گفتند، مربی خوب آن است که مهربان و مسئولیت‌پذیر باشد و محیطی شاد و امن برای کودکان بسازد. همچنین، از روش‌های غیرمستقیم یادگیری، از جمله بازی و قصه و شعر و خلاقیت و دست‌ورزی استفاده کند و انگیزه و علاقه را در درونشان برانگیزد.

● از اینکه وقت گذاشتید و در این میزگرد حضور پیدا کردید، از شما صمیمانه سپاسگزاریم.